

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.изк.н. Бисер Илиев Дамянов, ПУ „Паисий Хилендарски“,

на материалите, представени за участие в конкурс

за заемане на академичната длъжност „доцент“

в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

по област на висше образование 8. Изкуства

професионално направление 8.2. Изобразително изкуство

научна специалност: „Шрифт и типография“

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 98/19.11.2024 г. и в интернет страницата на университета за нуждите на катедра „Естетическо възпитание“ към Педагогическия факултет участва Надежда Недялкова Ангелова от ПУ „Паисий Хилендарски“.

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед № Р-22-84 от 17.01.2025 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определен за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ПУ по област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (Шрифт и типография), обявен за нуждите на катедра „Естетическо възпитание“ към Педагогическия факултет.

За участие в обявения конкурс е подал документи **единствен кандидат**:

гл. ас. д-р **Надежда Недялкова Ангелова** от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, Педагогически факултет, катедра „Естетическо възпитание“.

Представеният от Надежда Ангелова комплект материали е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва следните документи:

- молба по образец до ректора за допускане до участие в конкурса;
- автобиография по европейски формат;
- диплома за висше образование с придобита ОКС „магистър“;
- диплома за образователна и научна степен „доктор“;

- списък на научните трудове;
- научни трудове (копия на публикациите);
- списък на цитиранията (копия на цитиранията);
- справка за съответствие с минималните национални и допълнителните факултетни изисквания;
- анотации на материалите по чл. 65. от ПРАСПУ (на български и чужд език);
- самооценка на приносите;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- удостоверение за трудов стаж;
- документи за учебна работа;
- документи за научноизследователска работа;
- документи, отнасящи се до художествено-творческа дейност;
- документи съобразно допълнителните изисквания на съответния факултет;
- други документи.

Кандидатът Надежда Ангелова е приложила общо 8 научни труда, които могат да се класифицират, както следва:

- монографии – 1 бр.;
- статии – 7 бр. от които 2 на чужд език (реферирани и индексирани в световни бази данни), 5 – на български език. Шест статии са авторски и 1 – в съавторство.

В областта на художествено-творческата дейност са представени 3 реализирани авторски проекта в сферата на изкуствата и 1 участие в колективен проект в тази област. Освен това кандидатът има участие в 5 научноизследователски проекта.

За конкурса кандидатът е представил пълен набор от документи. Представените материали са в съответствие с минималните национални изисквания за заемане на академична длъжност *доцент*.

По конкурса се рецензират публикациите и творческите изяви на кандидата, отговарящи на научната специалност.

2. Кратки биографични данни на кандидата

Надежда Ангелова е завършила висшето си образование в Германия, като дипломиран дизайнер (Diplom Designer – 2010 г.) в специалност „Комуникационен дизайн“ в Университет за приложни науки Дюселдорф (HSH Düsseldorf) и като магистър (Master of Arts – 2014 г.) в същия университет.

В периода 2008–2014 г. работи като графичен дизайнер в Германия. През 2014 г. продължава дейността си като графичен дизайнер на свободна практика в България и започва преподавателска дейност в частен колеж „Омега“.

В периода 2014–2016 г. е хоноруван преподавател в АМТИИ – Пловдив в специалности „Графичен дизайн и фотография“ (бакалаври) и „Графичен дизайн“ (магистри), а през 2017–2018 г. работи като асистент там.

През 2016 г. е зачислена като редовен докторант към Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“.

От 2018 г. е асистент в катедра „Естетическо възпитание“ на ПУ.

През 2020 г. защитава дисертационен труд в професионално направление 1.3, научна специалност *Методика на обучението по изобразително изкуство* на тема „Обучението по шрифт и типография в графичния дизайн във висшето училище“, въз основа на което придобива образователна и научна степен *доктор*.

От 2023 г. е главен асистент в същата катедра.

Надежда Ангелова има участия в групови изложби, пърформанси и инсталации в България и Германия. Член е на научноизследователски и професионални организации (национални и международни).

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

Оценка на учебно-педагогическа дейност

Основната преподавателска дейност на Надежда Ангелова е в Педагогическия факултет на ПУ „П. Хилендарски“. Освен това тя провежда обучение със студенти и във ФМИ на същия университет.

Гл. ас. д-р Ангелова участва в различни комисии по изготвяне и усъвършенстване на учебна документация, разработила е учебни програми и лекционни курсове за специалност „Графичен дизайн с реклама“ и „Педагогика на обучението по изобразително изкуство“.

През практиката си на преподавател д-р Надежда Ангелова провежда различни задължителни, избираеми и факултативни дисциплини в различни специалности, където изнася лекции, провежда семинарни упражнения, ръководи дипломанти. В специалност „Графичен дизайн с реклама“ тя провежда обучение по „Шрифт и типография“, „Дизайн на книгата“, „Дизайн на периодични издания“, „Рекламен дизайн“, „Дизайн на презентация“, „Портфолио и презентиране“ и др. Освен това води 3 дисциплини в специалност „Педагогика на обучени-

ето по изобразително изкуство“, включително и в специалности „Начална училищна педагогика“ и „Начална училищна педагогика с чужд език“ ОКС „бакалавър“.

В обучението със студенти д-р Надежда Ангелова прилага съвременни педагогически технологии, интерактивни методи, мултимедия, различни видове демонстрации. Научен ръководител е на дипломанти от специалности: „Графичен дизайн с реклама“ и „Педагогика на обучението по изобразително изкуство“ (в рамките на последните 3 години е ръководила 18 успешно завършили бакалаври). Организира художествено-творчески дейности на студентите от специалностите „Графичен дизайн с реклама“ и „Педагогика на обучението по изобразително изкуство“, участието им в изложби и конкурси, организира и реализира инициативата „Дизайн-диалог“.

Оценка на научната дейност на кандидата

Гл. ас. д-р Надежда Ангелова кандидатства в обявения конкурс за „доцент“ с 8 научни публикации. Научните трудове се разпределят както следва: хабилитационен труд – монография (показател В); 3 доклада, от които 2 самостоятелни и 1 в съавторство, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световната база данни (Scopus); 4 самостоятелни статии и доклади, публикувани в нереферирани рецензирани издания (показател Г). Ангелова е реализирала 3 авторски проекта в областта на изкуствата и 1 участие в колективен проект (показател Г). Представила е списък с 12 цитирания – едно в монографии и колективни томове с научно рецензиране, а останалите в нереферирани научни списания (показател Г). Добавен е списък с участие в 5 научноизследователски проекта – 4 национални и 1 международен (показател Е).

Ще очертая научната продукция на кандидата, пряко свързана с конкурса.

1. По темата на конкурса Надежда Ангелова е издала монографията „Дизайн на книгата. Методика на художественото оформление“ (УИ „П.Хилендарски“, 2025, 226 стр.). Текстът на монографията е стегнат, изложението – ясно и точно. Тъй като изданието е пряко свързано с обучението по графичен дизайн, то може да служи за преподаване на учебната дисциплина „Дизайн на книгата“.

Монографията е структурирана в три глави (по-точно части), в които се разглежда художественото оформление на печатната книга.

В първа част за засегнати важни въпроси на графичния дизайн, някои от които не са коментирани досега в българската литература по графичен дизайн. В първа глава е направен кратък преглед на обликът на книгата през вековете, както и въпросът за бъдещето на книга-

та. Интересен коментар е направен в 3 част със заглавие „Дискурсът относно книгата и нейното бъдеще“.

В четвърта глава, и по-точно в 4.1. е направен преглед на подходи и методи, развити и приложени от различни дизайнери, като Ян Чихолд, Индра Купферщмидт, Уолтър Памингер, Ханс Петер Вилберг, Фридрих Форстман и Васил Йончев, дали значителен принос по отношение на дизайна на книгата.

Важен въпрос, свързан с критериите за естетиката на книгата е развит в 5 част, където се коментират книги, задали критерии за оформителското изкуство.

Втора част съдържа интересно експериментално изследване, извършено чрез метода анкетиране, на което е отделено значително място в монографията: „Проучване на мнения и нагласи“ (65-93 стр.) и „Изследването на методите и критерии за качествен дизайн“ (93-115 стр.). Според мен заглавията не са най-подходящи за иначе пълноценното изследване.

В трета част от книгата е представената авторска методика за създаване на професионален дизайн на съвременната книга. Разработената методика е тествана експериментално за приложимостта ѝ в професионалната практика и в специализираното обучение. Резултатите потвърждават нейната ефективност.

Накрая монографията завършва с добре оформено приложение, демонстриращо уменията на д-р Ангелова като дизайнер.

2. Освен монографията, кандидатът е представила общо 7 бр. научни статии и доклади, четени на научни форуми, публикувани в списания и сборници, от които 2 – на чужд език и 1 – в съавторство.

По предмета на конкурса участват всички статии, тъй като са изцяло по темата на конкурса.

Публикациите, индексирани в Scopus, коментират интегрирането на компетентностния подход в обучението по изкуства, както и методите и критериите за създаване на качествени дигитални учебни илюстрации за деца.

Научните публикации в нереферирани рецензирани издания се фокусират върху три теми: интелектуална собственост и авторско право в творческите специалности, шрифтово и типографско оформление за висока четливост, както и иновационното прилагане на изкуствен интелект в интердисциплинарно обучение чрез изкуства.

3. Д-р Ангелова представя свои авторски проекти и участия в университетски проекти. Представила е 3 авторски продукта в областта на дизайна. Те представляват оформление и рекламни материали за книгата „Галактически приказки“, рекламни материали за „Orange

Factory“ и рекламна кампания за „14 STEPS“. Ангелова участва в изложбата „Вдъхновение“ на преподаватели от катедра „Естетическо възпитание“ на ПУ „П. Хилендарски“.

Освен авторски, д-р Ангелова има участие в 2 университетски и 2 национални образователни и научноизследователски проекта, както и в 1 международен проект. Тя представя свои разработки на национални семинари и международни научни конференции. Приложените справки подчертават активността на кандидата в преподавателската и научноизследователската сфера, включително творческата дейност.

Приноси и цитирания

Броят на научните публикации, тяхната тематика и качествата на научния текст, изцяло покриват изискванията за конкурса. Монографията и статиите са написани в добър научен стил, ясно изложение и логика на представените проблеми.

Приносите на трудовете на гл. ас. д-р Надежда Ангелова са с научно-приложен характер и са лично дело на кандидата. Основните приноси на теоретичните изследвания могат да се обобщят по следния начин:

Направено е задълбочено проучване на ключови въпроси в областта на графичния дизайн.

Разработени са теоретико-методически постановки в областта на обучението по графичен дизайн във ВУ.

Създадена е ефективна методика на обучението по оформление на печатната книга.

Като обобщение смятам, че разработките на д-р Надежда Ангелова като цяло допринасят за развитието на теорията на обучението по графичен дизайн. Освен теоретично, те имат приложно значение по отношение на обучението по изобразително изкуство и в частност – обучението по графичен дизайн.

Представената справка за цитиранията показва, че трудовете на Ангелова са цитирани в значителен брой научни публикации. Лично аз не съм срещнал цитирания на трудовете на кандидата в отрицателен план. В научната му продукция няма плагиатство.

4. Оценка на личния принос на кандидата

Всички материали, представени от кандидата и съществени по шифъра на конкурса, са авторски, което означава, че приносите, които са посочени по-горе, са негова лична заслуга.

5. Лични впечатления

Познавам лично гл. ас. д-р Надежда Ангелова като преподавател във ВУ и дизайнер. Тя е компетентен, отговорен и опитен преподавател, прилагащ разнообразни интерактивни методи на преподаване, умеещ да стимулира студентите и обективно да ги оценява. Тя е самокритична и прецизна към научните си изследвания, с подчертани познавателни интереси. Надежда Ангелова притежава не само дизайнерска, но и богата художествена култура, както и задълбочени познания в обучението, предпоставка за модерен и ефективен стил на преподаване в областта на изкуствата.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от кандидата Надежда Ангелова в конкурса, отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, Правилника и Критериите за присъждане на научни степени и заемане на академични длъжности на ПУ „Паисий Хилендарски“. Материалите на кандидата съдържат научни и научно-приложни резултати, които представляват принос в областта на графичния дизайн и обучението по тази специалност. Публикациите са с теоретическа значимост и имат практическа приложимост, като голяма част от тях са пряко ориентирани към учебната работа във ВУ. Те демонстрират наличие на необходимата научна компетентност в областта на изобразителните изкуства, и в частност – в графичния дизайн. Постигнатите от кандидата резултати в научно-изследователската и учебната дейност напълно съответстват на специфичните изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ПУ „П. Хилендарски“, Педагогически факултет.

Всичко това ми дава основание да дам своята **положителна** оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Педагогическия факултет за избор на гл. ас. д-р Надежда Ангелова на академичната длъжност „доцент“ в ПУ „П. Хилендарски“ по професионално направление 8.2. Изобразително изкуство, научна специалност (Шрифт и типография).

Подпис:

6.03.2025 г.

Рецензент: проф. д.изк.н. Бисер Дамянов